

יוסף חיים עליכם

פרשת שלח לך

העלון מוקדש לע"נ המקובל האלקי מו"ר חסידא קדישא ופרישא
הרב מרדכי אליהו בן מזל זצוק"ל ת.נ.צ.ב.ה.

אשרי מי שממתין ומצפה מתי תבוא לידי מצוה

"וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִי מֵצַוְךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם", רבותינו ז"ל דרשו על הפסוק "ואביו שמר את הדבר" שהמתין וציפה מתי יבוא דבר זה ויתקיים. כן הכתוב "ושמרת את המצוה" בא ללמדנו שאדם יהא מצפה ומחכה מתי יזכה לקיים כל מצוה ומצוה מתרי"ג המצוות, ולא רק המצוות שידוע טעמם, אלא גם את החוקים שאין ידוע טעמם. ומה שאמר "היום לעשותם" ניתן ללמוד על דרך מה שנאמר בחז"ל על הפסוק "אשר אנכי מצוה היום" וכי רק היום צריך לעשותם, הרי בכל יום ויום, אלא שהתורה הדגישה "היום" לומר שיהיו דברי תורה חדשים בעיניך בכל יום ויום כאילו היום קיבלת אותם מסיני, לקיימם בחיבה ובשמחה. [אילנא דחיי]

דוד המלך בתהלים: "אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד", שהחפץ למצוות - היא הראיה הברורה ליראת ה'! [דובב שפתי ישנים]

שאלות ותשובות - הלכות בישול בשר בחלב - שנה ב'

1. שאלה: כמה זמן צריך להמתין אדם שאכל בשר בהמה או עד שיהיה מותר לאכול מאכל חלבי?
תשובה: אדם שאכל בשר חייב להמתין 6 שעות, ואין להקל בדבר זה.
2. שאלה: האם גם באכילת עוף חייב להמתין 6 שעות לפני שאוכל מאכל חלבי?
תשובה: גם בעוף חייב להמתין 6 שעות. ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל אפשר להקל בעוף להמתין 5 שעות.
3. שאלה: האם ניתן להקל בחורף להמתין פחות משש שעות כיון שהמאכל מתעכל יותר מהר מאשר בקיץ?
תשובה: חכמינו ז"ל לא חילקו ותמיד חייב להמתין 6 שעות.
4. שאלה: ממתי מונים 6 שעות?
תשובה: אפילו אם המשיך לאכול פירות וירקות או שר שירות ותשבחות לה' יתברך כמו בסעודת שבת מונה מזמן שסיים אכילת התבשיל הבשרי ולא מזמן ברכת המזון.
5. שאלה: אכל תבשיל שנתבשל עם בשר כגון תפוח אדמה האם גם כאן מחכה שש שעות?
תשובה: אפילו לא אכל בשר בעין כי אם תבשיל שנתבשל עם בשר או אפילו עוף חייב לחכות 6 שעות.
6. שאלה: מה דין אדם שלעס בשר או עוף לתינוק?
תשובה: חייב להמתין שש שעות, אבל אדם שטעם תבשיל בשרי לבדוק אם מתובל כראוי ופלט אותו לא צריך להמתין כלל.
7. שאלה: יולדת או אדם חולה שאין בו סכנה האם מספיק להם להמתין שעה אחת אחרי שאכלו בשר?
תשובה: לצורך חולה יש להקל בהמתנת שעה אחת אך צריך סילוק בניקיון השולחן וברכת המזון ואח"כ יאכלו החלב. ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל גם לצורך ילדים קטנים ניתן להקל בזה.
8. שאלה: בישל אורז בקדירה בשרית שטופה והיא בת יומה (כלומר לא עבר 24 שעות מאז שבישל הבשר) האם מותר לו לאכול אח"כ מאכל חלבי?
תשובה: מותר לכתחילה לאכול אחר האורז מאכל חלבי ולא צריך אפילו שטיפת ידיים או קינוח הפה.
9. שאלה: אדם שאכל ביצים שהיו על כיסוי הקדירה של החמין ונתבשלו שם בחום, האם מותר לאכול אחריהם מאכל חלבי?
תשובה: מכיוון שהם על הכיסוי ומתבשלים מהחום אין צריך להמתין שש שעות אבל כמובן אם נתבשלו בתוך הקדירה של החמין אדם האוכל צריך לחכות שש שעות.
10. שאלה: אדם שאכל מאכל חלבי כגון לבן או אשל, האם מותר לו מיד לאכול בשר?
תשובה: מותר לאכול בשר אחר חלב בלי להמתין אבל צריך לקנח פיו בפת או בדבר אחר שילעסנו ויבלענו ואח"כ ידחי פיו במים וכן ירחץ ידיו יפה אפילו אכל עם כף. דעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שכל זה בגבינה אבל בשתיית חלב בלבד די בהדחת הפה בלבד.
11. שאלה: האם גם באכילת גבינה מספיק בקינוח הפה והדחתו ורחיצת ידיו כנוצר?
תשובה: מעיקר הדין גם באכילת גבינה הדין כך, מכל מקום מציין רבינו שנהגו לשהות זמן מה ביניהם, ויש שנהגו לשהות שעה אחת וגם שיהיה בסעודה אחרת והרבה גדולי ישראל נהגו להמתין 6 שעות, ומציין רבינו שבנגד נהגו להורות שימתין שעה לכל חודש שעבר על הגבינה אם ששה חודשים עברו על הגבינה מחכה שש שעות. ועל כל פנים כתב רבינו שמנהג ירושלים לא להמתין כלל אחר אכילת גבינה בין חדשה בין ישנה וכן פסק הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל.
12. שאלה: מה האופן שיהיה מותר לעשות פת עם חלב?
תשובה: רק אם שינה צורת הפת מהצורה הרגילה יהיה מותר לעשות פת חלבית כדי שלא יטעו לאוכלה עם בשר.
13. שאלה: מה הדין לעשות כמות גדולה של פת חלבית אפילו עם שינוי צורה על מנת למכור בחנויות?
תשובה: לדעת המהרי"ט אסור הדבר מפני שאנו חוששים לאורחים הבאים מעיר אחרת שיטעו בפת זו, ועל כל פנים מלמד רבינו זכות על אותם הנוהגים בבגד לעשות פת על מנת למכור דבר יום ביומו מכיוון שפת זו מבושלת עם חמאה ומורגש ריחם היטב ויש כאן כמה ספיקות.

דינים נוספים המופיעים בפרשתנו

הכחל שהוא דדי הבהמה, שיש בו גומות של חלב, כדי להכשירו לאכילה צריך לקורעו שתי וערב ולהטיחו בכותל, או מרבה לחותכו שתי וערב ומבשלו בפני עצמו, או צולה אותו.

כי לקח טוב נתתי לכם

יהושע בן נון.

נון בארמית פירושו דג, לרמוז לנו שזו היתה מציאותו של יהושע - כמו דג. וכמו שדג נמצא כל הזמן במים, כך היה יהושע - לא ימוש מתוך האוהל, שזה התורה שנמשלה למים.

ולכאורה למה אמרו בן נון עם חיריק מתחת לאות ב' ולא בן עם סגול כמו בכולם? מובא בחז"ל שהאות י' הייתה אצל שרי כשלקח הקב"ה את האות וחילקה לשנים. ה' אחת לאברהם וה' שניה לשרה. ואת האות י' נתן הקב"ה ליהושע, אלא כשהאות היתה אצל שרי - לא היה בה ניקוד, ואצל יהושע צריך ליתן בה שתי נקודות, שזה שווא. אז מה עושים? לקח הקב"ה שתי נקודות מהסגול שבאות ב', ונתנם באות י', וממילא נשארה נקודה אחת באות ב', ולכן קוראים בן נון.

עוד מובא ב"מעם לועז" מדרש שלאביו ואמו של יהושע (לפני שהוא נולד) לא היו בנים. האב היה צדיק גדול, היו מתברכים מפיו, וברכותיו לא היו חוזרות ריקם. וכמה פעמים ביקשה האם מבעלה שיתפלל לבן, ותמיד היה אומר לה 'אין צורך', כי הוא ראה ברוח קדשו כי הבן שיוולד לא יהיה טוב עבורם. עד שיום אחד היא בכתה לפניו ואמרה לו 'הבה לי בנים, ואם אין מתה אנכי'. הוא לא יכל לראות אותה בוכה כך, התפלל לה, ותפילתו התקבלה.

לאחר ימים מספר היא התעברה ושמחה עד מאוד, אך לפתע רואה את בעלה בוכה. 'למה אתה בוכה, אתה לא שמח שיהיה לנו בן?', שאלה. אמר לה האב שהוא יודע (ברוח הקודש) שהבן שיוולד יהרוג את אביו, ולכן הוא בצער. כששמעה זאת האם הבינה את המצב, ואמרה שמיד כשיוולד הבן - הם ישליכו אותו ליאור במצרים, וכך ימנעו את האסון הנורא. וכך באמת הם עשו (כנראה אחר שעשו לו ברית).

באותו היום הייתה יום ההולדת של פרעה, וכולם הביאו לו מתנות. וגם שני דייגים שעלה ברשתם דג גדול מאין כמוהו הביאו אותו במתנה למלך. המלך אמר לטבחים ולשפים שיכינו את הדג הגדול לסעודה. אך כשהגיע הטבח לחתוך את הדג, שמע קול בכי של תינוק, לא העז לפתוח את בטן הדג, והלך לקרוא למלך. אמר פרעה 'אני אפתח', והחל לחתוך את הבטן בעדינות. והנה הוא רואה ילד יפה תואר מאין כמותו. מיד אמר המלך 'הילד הזה שלי, אני אגדל אותו'.

יהושע גדל בארמון המלוכה, וכשגדל קצת המלך מינה אותו להיות התליין של המדינה. והנה ביום מן הימים הענישו את אביו של יהושע בן נון בעונש תליה כיוון שעבר על אחד מחוקי המלך. ויהושע בן נון, שהוא התליין ולא ידע שאביו הוא זה שעומד לפניו, תלה את אביו.

לפי החוק היה צריך התליין להתחתן עם אשת הנתלה כדי שלא תשאר אלמנה, ולכן הלך יהושע לביתו. וכשאמו ראתה אותו כמעט והתעלפה, שהכירה בו שהוא הבן שלה, וסיפרה לו את הכל. הוא הבין שהוא לא הבן של פרעה אלא יהודי, וברח משם. לכן אומרים יהושע בן נון - שנון זה דג, שהדג שבלע אותו הוא מעין אביו שגרם לו לחיות. **[ובחרת בחיים]**

ויעלו ויתורו את הארץ כיצד כשהיו נכנסין לעיר והדבר נוגף את הגדולים ומתעסקין בני העיר בקבורתו והיו נכנסין ובריה לא היתה רואה אותן לכך אמרו הארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אוכלת יושביה היא בנסים שהיה עושה להם הקדוש ברוך הוא בו הוציאו דבה, ויעלו בנגב ויבא עד חברון ושם אחימן ששי ותלמי שהיו גבורים עד מאד שנאמר (דברים ט) אשר אתה ידעת ואתה שמעת וגוי, א"ר ברכיה הכהן ברבי מצאו שלשה בני ענק שנאמר ושם אחימן ששי ותלמי למה נקרא שמו אחימן שהיה אומר אחי מאין יבא עלי שום אדם, ששי שהיה בריא כשיש, תלמי שהיה חזק ועושה תלמים בארץ, ילידי הענק שהיה עונק את החמה, כשראו אותם מרגלים נתיראו מיד הלכו ואמרו כי חזק הוא ממנו אמר רשב"ל הקשו כלפי מעלה ובאותו העון נגזר עליהם גזרות קשות מה הקדוש ברוך הוא אומר לירמיה לך ואמור להן אין אתם יודעים מה הוצאתם מפיהם שנאמר (ירמיה יא) לקול המולה גדולה הצית אש עליה ורעו דליותיו, לקול המולה גדולה שאמרתם מה גרמתם לעצמכם הצית אש עליה, יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם. **[מדרש תנחומא]**

מצותיך שעשועי

"כָּל יְמֵי עֲנִי רָעִים וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תִמְיֵד" (משלי טו' טו') בתאורת העושר: בני אדם החושבים שיוכלו להשיג את העושר בחריצותם, מתעסקים כל ימיהם בחמדם להעשיר. ועליהם נאמר: **"כָּל יְמֵי עֲנִי רָעִים"**. והשמח בחלקו, הוא עשיר כל ימיו, ועליו נאמר: **"וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תִמְיֵד"**. כמו שנאמר (שבת כה:), תנו רבנן: איזהו עשיר, כל שיש לו נחת רוח בעשרו, דברי רבי מאיר וכו'. ואין לך נחת רוח גדול מהשמח בחלקו, כמו ששינו בפרק ד' מפרקי אבות: איזהו עשיר, השמח בחלקו. וגרסינן במדרש משלי (י' כב'): **"בְּרַפְתָּ ה' הָיָא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה"**, רצונו לומר כשישמח האדם במה שחננו הא-ל יתברך, אם מעט ואם הרבה, ינוח בדעתו ולא יתעצב כשלא יהיה לו יותר, נמצא עשיר כל ימיו דכתיב: **"נִפְקֵשׁ בְּרַכָּה תִדְשֹׁן"** (משלי יא' כה'), רוצה לומר נפש השבעה והשמחה בחלקה תדושן, רוצה לומר תהיה עדנה ושמחה ודשנה. לפיכך הצדיק ההוא מתפרנס בטובה לעולם ואינו חסר כלום, כדכתיב (תהלים לו' כה'): **"נִעַר הָיִיתִי גַם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְצָב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם"** פירוש: שהצדיק לעולם לא ירעב מפני שהוא מתפרנס אפלו מן המעט שזימן לו הקדוש ברוך הוא ולא יתאוה מה שאינו יכול להשיג.

וכתוב גם במדרש: **"כָּל יְמֵי עֲנִי רָעִים"**, רוצה לומר מי שהוא עני באמונה וירא להוציא מעותיו לקנות מאכל ופרנסה לעצמו, וכמדמה לו כי ירד מנכסיו בהוצאה וידלדל. על זה אמר: **"כָּל יְמֵי עֲנִי רָעִים"**, שכל ימיו יהיו בעצב וברעה, אבל **"וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תִמְיֵד"**, מי שהוא שמח בחלקו ומאמין בהקדוש ברוך הוא שהוא מזמן לו פרנסתו בכל עת שיצטרך לה, הרי זה חשוב כאילו משתה לפניו תמיד. על כן ישען אדם על עושהו ואל יבטח בחריצותו ולא בממון של אחר ויהא שבע במה שחננו בוראו. **[מנורת המאור]**

סיפורי צדיקים

חייב אדם להזהר הרבה בכבוד הספרים ואם חילל, המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות. מעשה בחכם אחד שציווה את בנו שלא יהנה יותר מדאי מהעולם, שלא יעברו עליו שלושים יום בלי תענית. וכשמת, הוציאוהו מקברו והכוהו, ונצטערו הרבה על הדבר. ובא בלילה בחלום לאחד ואמר לו: מפני שכשהייתי רואה ספרים נמחקים קרועים עם דפי ספרים, לא הייתי קושרם יחד ומצניעם. [ספר מעלת בית הכנסת תני"ב]. הבט וראה, אדם זה שלא כיבד את הספרים, בוודאי שעשה כן מחוסר ידיעה ולא מכוונה רעה, ובכל זאת איזה בויון התבזה ואיזה הרגשה הרגישו משפחתו כשהוציאוהו מקברו והכוהו, וכל זה מביזיון של ספרים.

וכמה דבר זה מעורר ומחייב לכבד את הספרים ולנהוג בהם כבוד וכבוד ראש. ומכאן ולהבא חושבנא טבא. **[כבוד הספרים]**

נא לא לקרוא בשעת התפילה!

לעלוי נשמת
יצחק בן פרידה, יעקב בן ריחנה
מיכל ז"ל בת צדיקה ורחמים הי"ו

להקדשה: 02-6522704